

3ο Συνέδριο PharmaTransformation 19 Σεπτεμβρίου 2019

Το μείζον ζήτημα του "μετασχηματισμού" των φαρμακευτικών επιχειρήσεων και οι παράλληλες δράσεις που απαιτούνται στο σύστημα Υγείας και στη λειτουργία των εταιρειών, συζητήθηκαν στο Συνέδριο "[PharmaTransformation](#)".

Διοργανώθηκε, για τρίτη συνεχή χρονιά, από το Iatronet, στο Ελαιών Loft στην Αθήνα, υπό την αιγίδα του ΣΦΕΕ, της ΠΕΦ, του ΡΙΦ, της ΕΕΦαΜ και υποστηρίζεται από τις εταιρείες Abbvie, IQVIA, Pharmaserve-Lilly, Takeda, Janssen Cilag, NovoNordisk.

Φέτος, τίμησαν με την παρουσία τους το Συνέδριο εκπρόσωποι από όλους τους θεσμικούς φορείς του Φαρμάκου, διακεκριμένα στελέχη της φαρμακευτικής αγοράς και παράγοντες του χώρου της Υγείας, οι οποίοι συζήτησαν όλες τις προκλήσεις, αλλά και τις προοπτικές του κλάδου με προτάσεις σε πρακτικά ζητήματα.

Μετασχηματισμός

Στην πρώτη συνεδρία, με τίτλο "Νέες τάσεις και μετασχηματισμός των φαρμακευτικών επιχειρήσεων", συζητήθηκαν ενδιαφέρουσες εξελίξεις σχετικά με την κατάσταση που διαμορφώνεται στην χώρα μας.

Όπως σημείωσε ο **Αναστάσιος Τάγαρης**, τέως πρόεδρος ΗΔΙΚΑ, "είμαστε πολύ μπροστά στην Ευρώπη σε οργάνωση και ηλεκτρονικά συστήματα αλλά δεν επικοινωνεί σωστά ο ΕΟΠΥΥ με την ΗΔΙΚΑ. Η συνεργασία τους θα μας απογειώσει. Αλλά, δυστυχώς, δεν έχουν καθοριστεί οι αρμοδιότητες των φορέων μεταξύ τους ούτε οι κανόνες με τους οποίους θα διακινούνται τα δεδομένα μεταξύ τους".

Η γενική διευθύντρια της ΠΕΦ, **Φαίη Κοσμοπούλου** στην εισήγησή της τόνισε μεταξύ άλλων:

"Η ελληνική φαρμακοβιομηχανία τα τελευταία χρόνια επαναπροσδιόρισε το επιχειρησιακό της μοντέλο και αυτό σημαίνει την εσωτερική λειτουργία, με αυτοματισμούς στην καθημερινή λειτουργία των εγχώριων φαρμακευτικών εταιρειών, μέσω της χρήσης ERPS, με κωδικοποίηση codeserializationproject που ήταν Κοινοτική Οδηγία, ηλεκτρονική τιμολόγηση, ψηφιοποίηση διαδικασιών πληροφορικής, συμμόρφωση στο GDPR καθώς και επανεξέταση της κουλτούρας της τοπικής φαρμακοβιομηχανίας. Η Εθνική Φαρμακοβιομηχανία διατήρησε και αύξησε στην κρίση τις θέσεις εργασίας. Και έτσι θα κάνει και στο μέλλον με την χρήση των νέων συστημάτων. Θα αξιοποιήσει αλλού τους εργαζόμενους εκπαιδεύοντάς τους για άλλες θέσεις που θα προκύψουν".

Ο πρόεδρος του ΣΦΕΕ, **Ολύμπιος Παπαδημητρίου**, ανέφερε ότι "η αγορά μεταμορφώνεται και ο ρόλος του Ευρωπαϊκού φορέα EFPIA είναι να συμβάλει και να συμφωνήσει με άλλους φορείς σε ενιαίο πλαίσιο συνεργασίας ώστε να υπάρχει σωστή τοποθέτηση σχέσεων, στο χώρο του φαρμάκου (ασθενείς, γιατροί, αγορά).

Ο ασθενής, πάντως, είναι στο επίκεντρο όλων. Όσο οι πολιτικές αποφάσεις στρέφονται κατά των συμπερασμάτων από τα στοιχεία, δεν μπορούμε να μιλάμε για εφαρμογή στα bigdata. Δεν νομίζω ότι βαδίζουμε με γοργά βήματα προς ψηφιακό μετασχηματισμό στην Ελλάδα. Σε ό,τι αφορά τις θέσεις εργασίας που λέγεται ότι θα χαθούν, νομίζω ότι θα αλλάξουν τα ζητούμενα προσόντα, όχι το πλήθος των εργαζομένων. Όσο στη ελληνική βουλή οι μισοί είναι γιατροί και φαρμακοποιοί, δεν θα μειωθούν και οι θέσεις στην Φαρμακοβιομηχανία".

Ο πρόεδρος του PIF, **Μάκης Παπαταξιάρχης**, από την πλευρά του είπε: "Αν θες να πας κάπου γρήγορα, πήγαινε μόνος. Αν θέλεις να πας μακριά πήγαινε μαζί με άλλους. Το γεγονός ότι δεν υπήρξε συστηματικοποίηση των ηλεκτρονικών συστημάτων, επειδή ο καθένας ακολούθησε αυτόνομα τον δρόμο του, μας καθόρισε.

Είμαι αυστηρός για την ελληνική πραγματικότητα επειδή θα την 'πληρώσουμε' με ένα 1,6 δισ. ευρώ σε clawback. Επίσης, πρέπει να μιλάμε την ίδια γλώσσα και να συμφωνήσουμε στους ίδιους όρους. Αυτό είναι ψηφιακός μετασχηματισμός. Αυτό ναι, είναι ένα όραμα. Αυτό ναι, θα μπορούσε να δώσει λύσεις σε κάποια προβλήματα. Αυτό ναι, θα μπορούσε να είναι η ευκαιρία μιας γενιάς που έρχεται να αλλάξει τα δεδομένα σε μια γενιά που απέτυχε".

Πρόσβαση

Στη δεύτερη συνεδρία με τίτλο "Patient Access: Η πρόσβαση των ασθενών σε ένα νέο μεταβαλλόμενο περιβάλλον υγείας", οι ομιλητές επεσήμαναν την ανάγκη δημιουργίας ενός ασθενο - κεντρικού συστήματος Υγείας, με ενισχυμένο τον ρόλο του ασθενή στη λήψη αποφάσεων και στη χάραξη πολιτικών Υγείας.

"Είναι εξωφρενικό να αποφασίζουν για εμάς χωρίς εμάς", δήλωσε ο **Μάριος Κουλούμας**, πρόεδρος της Παγκύπριας Ομοσπονδία Ασθενών. Ο κ. Κουλούμας περιέγραψε το επιτυχημένο μοντέλο της Κύπρου, όπου όλοι οι Σύλλογοι Ασθενών υπάγονται στην Παγκύπρια Ομοσπονδία Ασθενών, η οποία έχει ως κύριο σκοπό την εκπαίδευση των ασθενών και τη λειτουργία ως "συνήγορος των ασθενών", αλλά το μεγαλύτερο επίτευγμα της Ομοσπονδίας είναι ότι τα μέλη της πλέον συμμετέχουν ενεργά στις αποφάσεις για τις Εθνικές πολιτικές Υγείας.

Ο **Ηλίας Κοντούδης**, υπεύθυνος Πολιτικής Υγείας και Εμβολίων της MSD, τόνισε ότι υπάρχουν καλά παραδείγματα νέων πολιτικών σε Ευρωπαϊκές χώρες όπως οι πολυετείς συμφωνίες μεταξύ Φαρμακοβιομηχανίας - Πολιτείας στο Βέλγιο και στην Ολλανδία σχετικά με την Αξιολόγηση Τεχνολογιών Υγείας.

Παράλληλα, επεσήμανε τη σημασία των βιοδεικτών η χρήση των οποίων συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων υπέρ των ασθενών.

"Πρέπει να αντιστέψουμε το braindrain μέσω εξειδικευμένων θέσεων εργασίας και παροχής υπηρεσιών με επίκεντρο τον ασθενή", τόνισε ο Νίκος Κωστάρας, γενικός διευθυντής της IQVIA, και επεσήμανε την ανάγκη για προαγωγή των κλινικών μελετών. Επίσης, ανέφερε ότι μέσω του Ευρωπαϊκού δικτύου της IQVIA, γίνονται κεντρικές υποβολές στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων EMA και υπάρχει τεχνογνωσία HTA σε πολλές Ευρωπαϊκές αγορές.

Ο **Βασίλης Πενταφράγκας**, υπεύθυνος Εταιρικών Υποθέσεων της ELPEN και εντεταλμένος Σύμβουλος της ΠΕΦ, συμμετείχε στην ίδια συνεδρία με την ομιλία "Πρόσβαση στο Σύστημα Υγείας και φαρμακευτική πολιτική". "Υπάρχουν λύσεις. Ρεαλιστικοί προϋπολογισμοί, καθολική καταγραφή δεδομένων, δημιουργία ηλεκτρονικών φακέλων και παρακολούθηση των δεδομένων με συνεχή έλεγχο και ανατροφοδότηση", δήλωσε χαρακτηριστικά ο κ. Πενταφράγκας.

Digital

Η τρίτη συνεδρία, με τίτλο "DigitalTransformation: Ο ρόλος των BigData και του ArtificialIntelligence", είχε ως ειδικό προσκεκλημένο ομιλητή τον **Πάρι Κοσμίδη**, διευθυντή της Β' Παθολογικής - Ογκολογικής Κλινικής του νοσοκομείου Υγεία.

Η κλινική του κ. Κοσμίδη ήδη χρησιμοποιεί την τεχνολογία AI μέσω της εφαρμογής Watson της IBM, ενσωματώνοντας όλα τα διαθέσιμα στοιχεία και δεδομένα 300 ογκολογικών κλινικών σε όλο τον κόσμο, δίνοντας τη δυνατότητα τεκμηριωμένων αποφάσεων και θεραπευτικών στρατηγικών.

Ο **Γιώργος - Φαίδων Καλομοίρης**, generalmanager της TakedaGreece, Cyprus και Malta επεσήμανε τους τομείς μίας φαρμακευτικής επιχείρησης όπου μπορεί να έχει εφαρμογές το AI και ποια αξία προσφέρει στις επιχειρήσεις, ενώ τόνισε ότι η τεχνολογία AI θα είναι σύντομα συνδεδεμένη με στρατηγική μίας εταιρείας αλλά και με τη λήψη αποφάσεων. Τη συνεργασία Takeda - EURORDIS ανέφερε ο κ. Καλομοίρης ως επιτυχημένη εφαρμογή AI στο πεδίο των σπανίων παθήσεων.

Η εμπορική επιτυχία των φαρμακευτικών εταιρειών συνδέεται με τη υιοθέτηση τεχνολογιών AI, MachineLearning και με τη χρήση των BigData, τόνισε ο **Σπύρος Αλεξανδράτος**, επικεφαλής Συμβουλευτικής Διεύθυνσης IQVIA και προς μεγάλη έκπληξη των συνέδρων επεσήμανε ότι η Ελλάδα θεωρείται αρκετά προηγμένη τεχνολογικά και σε αυτούς τους τομείς.

Η **Ιωάννα Μιχαλοπούλου**, managingpartner της δικηγορικής εταιρείας Michaloroulou & Associates, στάθηκε στα εμπόδια του σήμερα για να εκμεταλλευτούμε τις δυνατότητες του AI στις ελληνικές επιχειρήσεις, αλλά και στα πιθανά ηθικά διλλήματα της εφαρμογής του AI καθώς και στους πιθανούς κινδύνους για τις επιχειρήσεις, αν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά.

"Είναι γνωστό ότι η διαδικασία ανάπτυξης ενός νέου φαρμάκου διαρκεί κατά μέσο από 10 έως 15 χρόνια και κοστίζει 2,6 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ το Παγκόσμιο Ινστιτούτο McKinsey υποστήριξε σε πρόσφατη έρευνά του ότι με την χρησιμοποίηση των Μεγάλων Δεδομένων στο χώρο της έρευνας και ανάπτυξης ενός φαρμάκου μπορούν να εξοικονομηθούν έως και 100 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Ποια ηθικά και νομικά ζητήματα όμως τίθενται και ποια η ευθύνη χρήσης AI τεχνολογιών από όλους τους stakeholders Υγείας με επίκεντρο πάντα τον Ασθενή;", ανέφερε η κ. Μιχαλοπούλου χαρακτηριστικά.

Ο **Αντώνης Φουστέρης**, corporateaffairslead της Pfizer Hellas, αναφέρθηκε για πρώτη φορά δημόσια στη νέα επένδυση της εταιρίας, το GlobalDigitalHub στην Ελλάδα.

"Η Pfizer συνεχώς προσπαθεί να αξιοποιεί τις δυνατότητες και τα οφέλη που προσφέρει η υψηλή τεχνολογία για την ανάπτυξη νέων θεραπειών και εμβολίων που βελτιώνουν τις ζωές των ασθενών. Στο πλαίσιο αυτό η Pfizer δημιουργεί ένα δίκτυο ψηφιακών ερευνητικών κέντρων (digitalhubs) που θα καλύπτουν όλο τον κόσμο. Μέρος αυτού του σχεδίου αποτελεί και η εγκατάσταση ενός τέτοιου κέντρου στην Ελλάδα και ειδικότερα στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Το κέντρο αυτό εκτιμάται ότι θα λειτουργεί το 2020, και θα έχει τη δυναμική να προσφέρει ως και 200 θέσεις εργασίας υψηλών δεξιοτήτων στην πόλη. Το ερευνητικό κέντρο της Ελλάδας θα αποτελεί έδρα για ψηφιακές δεξιότητες υψηλής τεχνολογίας και εξειδίκευσης, όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη (ArtificialIntelligence) και η Ανάλυση Μεγάλου Όγκου Δεδομένων (BigData/Analytics). Στην Ελλάδα υπάρχει μεγάλος αριθμός ταλέντων στον τομέα της ψηφιακής τεχνολογίας. Η Pfizer σχεδιάζει να συνεργαστεί με Πανεπιστήμια και Τεχνολογικά Πάρκα στην Ελλάδα, ώστε να δημιουργήσει στη Θεσσαλονίκη, μια ομάδα παγκόσμιου επιπέδου, η οποία θα μας βοηθήσει να κάνουμε πράξη τον εταιρικό μας σκοπό: "Καινοτομία που αλλάζει τις ζωές των ασθενών", δήλωσε ο κ. Φουστέρης.